

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-09-05

Vår referens

Sandi Andersson

Förvaltningsjurist

sandi.andersson@malmo.se

Remiss angående Remiss Socialdepartementet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61) ASN-2025-10140

Sammanfattning

Malmö stad har mottagit remiss angående Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61).

Arbetsmarknads- och socialnämnden har ombetts att yttra sig.

Utredningen konstaterar att förmedlingen av barn för internationell adoption är problematisk ur ett barnrättsperspektiv, bland annat eftersom den utgår från en efterfrågan på barn. Det har förekommit oegentligheter i de internationella adoptionerna till Sverige, och den svenska staten har misslyckats med att skydda barns rättigheter.

Mot denna bakgrund bedömer utredningen att förmedling av barn för internationell adoption inte är en hållbar lösning för att skydda barns intressen.

Utredaren föreslår att den internationella adoptionsförmedlingen ska avvecklas och vara avslutad den sista december 2028.

Tillåtelse för enstaka internationella adoptioner ska fortsättningsvis endast kunna ges när det finns en nära personlig relation mellan barnet och den som adopterar.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen delar utredningens slutsats.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61) Volym 1
- Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61) Volym 2
- G-Tjänsteskrivelse Remiss angående Remiss Socialdepartementet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61)
- Yttrande Remiss angående Remiss Socialdepartementet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61)

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-09-03

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-09-10

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-09-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

De internationella adoptionerna till Sverige har minskat kraftigt

I Sverige finns 60 000 personer som har adopterats från ett annat land. De senaste 15 åren har antalet adoptioner minskat kraftigt.

Den huvudsakliga orsaken till minskningen är förbättrade socioekonomiska förhållanden i ursprungsländerna. Även striktare regelverk, surrogatarrangemang och att länder av politiska skäl har stoppat sina internationella adoptioner har haft påverkan på nedgången.

År 2024 adopterades 54 barn till Sverige från utlandet.

Verksamheten med att förmedla barn till Sverige för adoption ska avvecklas

Den svenska adoptionsverksamheten har präglats av en stor tillit till ursprungsländernas förmåga att bedriva adoptionsverksamhet och det har funnits en stor tolerans för risker.

Utredningen visar att det har förekommit oegentligheter i de internationella adoptionerna till Sverige i form av olagliga adoptioner och oetiska ageranden. Det finns bekräftade fall av handel med barn och det har förekommit falska uppgifter och felaktigheter i adoptionsdokument. Det har saknats särskilda samtyckeshandlingar liksom förklaring för varför barnet har förmedlats för internationell adoption.

Svagheter i systemet har bidragit till att oegentligheter inte har kunnat förhindras.

Svenska aktörer har gjort avsteg från en rättssäker adoptionsprocess i syfte att snabba på processen och att få adoptera fler barn. En del av oegentligheterna har varit kända för svenska aktörer och tillsynsmyndigheten har inte alltid vidtagit tillräckliga åtgärder för att hantera och förebygga oegentligheter.

Förmedlingen av barn för internationell adoption är problematisk ur ett barnrättsperspektiv eftersom den utgår från en efterfrågan på barn. Efterfrågan på barn kan hindra en långsiktig utveckling för att förbättra barns livsvillkor i barnens hemländer och skapa incitament för oegentligheter.

Svenska myndigheter kan inte kontrollera den process som genomförs i barnets hemland och Sverige kan därmed inte garantera att det inte förekommer kränkningar av mänskliga rättigheter.

Mot denna bakgrund anser utredaren att förmedling av barn för internationella adoptioner är inte längre en hållbar lösning för att skydda barns intressen. Verksamheten behöver därför avvecklas och vara helt avslutad den sista december 2028.

Fortsatt möjlighet till internationella adoptioner

I en globaliserad värld kommer det alltid att finnas behov av adoption över landgränser och utredaren föreslår att detta ska tillåtas i enstaka fall. Tillåtelse ska ges endast när barnet är släkt med den som vill adoptera, eller dennes familj, eller om det finns en annan nära personlig relation.

Staten måste ta ett större ansvar för att säkerställa att en adoption över landgränser är till barnets bästa och att processen är rättssäker. Myndigheten för familjerätt och familjeskapsstöd (MFoF) ska pröva att förmedlingssättet är tillförlitligt och att adoptionen är till barnets bästa

Ansvar för prövning flyttas från socialnämnden

För att MFoF ska kunna ge tillåtelse till en adoption krävs att socialnämnden har lämnat sitt medgivande enligt 24 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Nämnden ska med beaktande av sökandens personliga förhållanden bedöma om denne är lämplig som adoptivförälder. Utredaren anser att denna bedömning även fortsättningsvis ska göras av socialnämnden.

Enligt den nu gällande bestämmelsen i 24 kap. 5 § socialtjänstlagen är det socialnämnden som prövar om samtycke ska ges för att ett adoptionsförfarande får fortsätta. Denna prövning omfattar främst att säkerställa att all dokumentation som behövs om barnet finns tillgänglig och att den är korrekt.

Utredaren anser att MFoF har bättre förutsättningar för att göra denna bedömning och i syfte att stärka rättssäkerheten ska denna prövning därför flyttas från socialnämnden

till MFoF. Detta innebär att kommunerna får färre uppgifter. Förslaget påverkar inte den kommunala självstyrelsen.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens överväganden

Förvaltningen konstaterar att syftet med utredningen har varit att utreda om internationellt adopterade barns rättigheter har kränkts, och inte att undersöka om adopterade personer har fått ett bra liv i sina nya familjer i Sverige.

Att en adopterad person har fått ett bra liv påverkar inte den omständigheten att deras mänskliga rättigheter har kränkts genom oegentligheter vid adoptionen.

Utredarens slutsats är att det har förekommit oegentligheter i de internationella adoptionerna till Sverige och att Sverige inte kan garantera att oegentligheterna upphör.

Förvaltningen delar utredarens slutsats om att en sådan garanti inte är möjlig att säkerställa.

Arbetsmarknads- och socialnämnden saknar själv möjligheten att bedriva kontrollverksamhet gentemot tredjeland och saknar därmed också möjlighet att säkerställa en sådan garanti.

Även om det för ett enskilt barn kan vara det bästa att bli adopterad till Sverige så har internationell adoptionsförmedling inte visats sig vara en hållbar lösning för att skydda barns intressen på gruppnivå.

Med beaktande av ovanstående delar förvaltningen utredarens slutsats.

Ansvariga

Therese Wihlborg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef